

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Noorderlicht, Zuidhorn

projectnummer: P001818

Onderwerp: Beknopte natuurtoets Noorderlicht, Zuidhorn

Datum: 16-02-2023

Inleiding

KADER

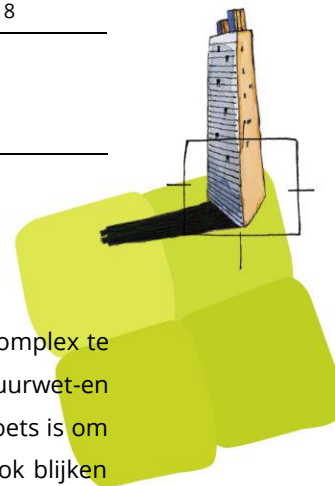
De initiatiefnemer voornemens om aan het Noorderlicht in Zuidhorn een appartementencomplex te realiseren. Hiervoor wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om het plan aan de natuurwet- en regelgeving te toetsen, is een beknopte natuurtoets uitgevoerd. Het doel van deze natuurtoets is om na te gaan of het plan vanuit ecologisch oogpunt uitvoerbaar is. Uit de natuurtoets kan ook blijken dat aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is.

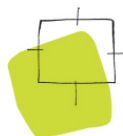
Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 25 januari 2023 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: bewolkt, droog, circa -1 °C en een zwakke wind.

PLANGEBIED EN VOORNEMEN

Het plangebied ligt ten noorden van het Optisport zwembad in Zuidhorn (figuur 1). Ten noorden van het plangebied ligt de straat Het Noorderlicht, ten westen de Rijksstraatweg en ten oosten de Atlasstraat. Het plangebied bestaat voornamelijk uit grasland. Een klein deel is verhard ten behoeve van een inrit en parkeerplaatsen. Langs Het Noorderlicht en de Rijksstraatweg staan bomen en loopt een sloot. Bebouwing ontbreekt.

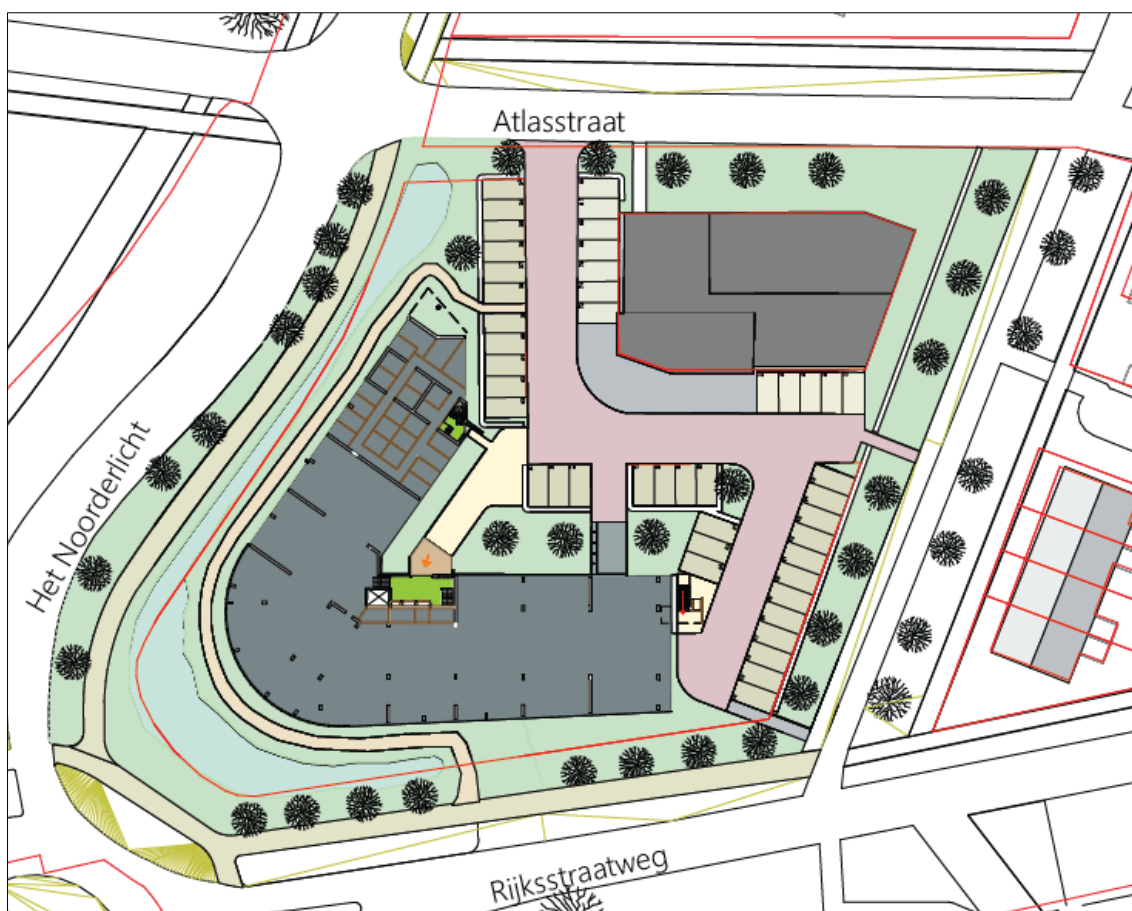
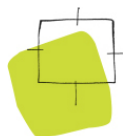
¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

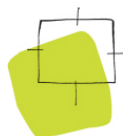

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood omlijnd). Bron luchtfoto: www.ruimtelijkeplannen.nl

De plannen bestaan uit de bouw van een appartementencomplex met 22 appartementen en 65 parkeerplaatsen. De plannen met betrekking tot de inrichting van het terrein zijn nog onzeker. De sloot zal naar alle waarschijnlijkheid worden vergraven tot wadi. Voor zover bekend worden er geen bomen gekapt. Voor deze natuurtoets wordt aangenomen dat alle bomen blijven staan.

Figuur 2. Voorlopig ontwerp situering appartementencomplex.

Foto's 1 t/m 4. Impressie van het plangebied 25 januari 2023. Linksboven de westelijke rand van het plangebied. Rechtsboven de noordzijde. Linksonder de westzijde gezien vanuit het noorden. Rechtsonder de oostzijde van het plangebied met rechts op de foto de doorgaande weg Het Noorderlicht.

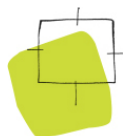
Soortenbescherming

WET- EN REGELGEVING

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna² (NDFF) op 24 januari 2023 blijkt dat in de directe omgeving (0 – 1 kilometer) van het projectgebied diverse beschermde soorten bekend zijn. Het betreffen soorten uit de soortgroepen vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën en vaatplanten.

In relatief kort gemaaid grasland binnen het plangebied is tijdens het veldbezoek een aantal algemene gras- en plantensoorten aangetroffen, zoals Engels raaigras, Jacobskruiskruid, smalle weegbree, brede weegbree, kleine veldkers en kluwenhoornbloem. Ook groeide er veel groot laddermos tussen het gras. Deze soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden.

De oevervegetatie is kort gemaaid en bestaat uit algemene grassoorten. Ook deze soorten duiden op voedselrijke omstandigheden. Er is geen watervegetatie in de sloot aanwezig. Opgaande beplanting in en langs het plangebied bestaat uit zomereik.

De beschermde plantensoorten dreps, knolspirea en wilde ridderspoor zijn bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied (NDFF). Gezien de terreingesteldheid, voedselrijkdom en het ontbreken van kalkhoudende grond zijn deze en andere beschermde plantensoorten niet in het plangebied te verwachten.

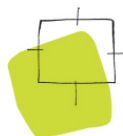
Uit de omgeving van het plangebied zijn verschillende vogelsoorten bekend waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zoals huismus en roek (NDFF). Vanwege het ontbreken van bebouwing kan de aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten die in gebouwen broeden, zoals huismus uitgesloten worden. In de bomen in en direct om het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen nesten van broedvogels met een jaarrond beschermd nest, zoals roek aangetroffen.

Het plangebied zal daarnaast door de inrichting mogelijk een onderdeel vormen van het foerageergebied van enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten, zoals uit de directe omgeving bekende huismus en roek die buiten het plangebied kunnen broeden (NDFF).

In de sloten rondom het plangebied kunnen algemene watervogels, zoals wilde eend, broeden. In de bomen en struiken binnen het plangebied kunnen algemene soorten als merel broeden. Nesten van de te verwachten algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

In de opgaande beplanting direct om het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen holtes of scheuren aangetroffen die geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen.

² De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd.

Vanwege het ontbreken van bebouwing kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen ook worden uitgesloten.

Wel kan het plangebied onderdeel vormen van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis, die uit de directe omgeving van het plangebied bekend zijn (NDFF) en die in relatief open gebieden en rond bebouwing kunnen foerageren.

De rij met eiken langs Het Noorderlicht en de Rijksstraatweg vormen een onderdeel van doorgaande structuur van opgaande beplanting, die zo dienst kan doen als essentiële vliegroute.

Het grasland in het plangebied vormt maar marginaal geschikt leefgebied voor een aantal algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals huisspitsmuis (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Groningen een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

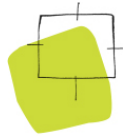
In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde haas en steenmarter bekend (NDFF). Het grasland ligt binnen de bebouwde kom en geïsoleerd tussen bebouwing en de doorgaande weg. Hierdoor is het plangebied ongeschikt als leefgebied voor haas. Haas is wel te verwachten in het grotere en makkelijk toegankelijke agrarische gebied ten noorden van Zuidhorn. Steenmarter wordt hooguit incidenteel foeragerend verwacht. Verblijfplaatsen van steenmarter kunnen uitgesloten worden door de afwezigheid van ruigte, houtstapels of bebouwing.

De watergangen vormen geschikt biotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals gewone pad, kleine watersalamander en bruine kikker (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Groningen een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. In de omgeving van het plangebied zijn de niet-vrijgestelde alpenwatersalamander en poelkikker waargenomen (NDFF). Geschikt voortplantingswater voor deze soorten is niet aanwezig in het plangebied, gezien de steile oevers van de sloten, het intensieve onderhoud en de afwezigheid van watervegetatie. Andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) niet te verwachten in het plangebied.

Overige beschermde soorten uit de soortgroepen vissen, reptielen en ongewervelden zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het plangebied biedt beschermde soorten van deze soortgroepen ook geen geschikt leefgebied. Hierdoor kan de aanwezigheid van beschermde vissen, reptielen en ongewervelden worden uitgesloten.

TOETSING

Als gevolg van de plannen gaan geen jaarrond beschermde nesten verloren. Bij uitvoering van het plan verandert het plangebied als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus en roek, maar het plangebied zal naar verwachting niet geheel ongeschikt worden.

Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat het vernietigen of verstoren van in gebruik zijnde nesten bij wet verboden is. Dit kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli, maar ook in de periode half februari tot eind september kunnen broedgevallen voorkomen.

Als gevolg van plannen gaan geen vleermuisverblijfplaatsen verloren. Het plangebied zal naar verwachting na uitvoering van het plan niet ongeschikt worden voor de te verwachten vleermuissoorten die graag boven graslanden en rond bebouwing foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied treden niet op. Lichtuitstraling op de rij eiken langs het plangebied kan wel zorgen voor verstoring van een eventuele vliegroute. Er moet daarom rekening worden gehouden met verlichting. Dit kan door gebruik te maken van naar beneden gerichte armaturen en vleermuisvriendelijke verlichting.

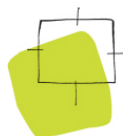
Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Noord-Holland. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

WET- EN REGELGEVING

Voor onderhavig projectgebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor de provincie Groningen uitgewerkt in de Geconsolideerde Omgevingsverordening november 2022.

Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming natuur buiten het NNN en akker- en weidevogelleefgebied. Hiertoe zijn specifieke gebieden aangewezen.

INVENTARISATIE

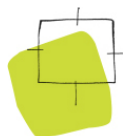
Het plangebied ligt 6 kilometer ten noorden van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, namelijk het 'Leekstermeergebied'. Ten oosten van plangebied ligt een natuurverbinding en NNN-gebied op circa 1,8 kilometer afstand. De graslanden op circa 700 meter afstand ten zuiden van het projectgebied zijn aangewezen als weidevogelleefgebied.

TOETSING

Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied 'Leekstermeergebied'. Hierdoor zijn in potentie alleen effecten door externe werking mogelijk. Het projectgebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de aanleg- en gebruiksfase. Daarom moet een AERIUS-berekening worden uitgevoerd waaruit blijkt of tijdens de aanleg- en gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten binnen Natura 2000-gebieden.

Het NNN in Groningen kent geen externe werking. Met de uitvoering van de plannen gaat geen NNN verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten. Ook negatieve effecten op weidevogelleefgebieden kunnen worden uitgesloten.

Beschermde houtopstanden

WET- EN REGELGEVING

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN TOETSING

In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Voor zover bekend wordt er niet gekapt.

Conclusie

Voor dit plan is op 25 januari 2023 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven voldoende beeld op de natuurwaarden in het gebied om de toetsing aan de Wnb op te baseren.

Uit de toetsing komt naar voren dat het plan niet zal leiden tot negatieve effecten op beschermde soorten, mits bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden vleermuizen. Verstoring van vleermuizen moet worden voorkomen door in de realisatie- en gebruiksfase gebruik te maken van naar beneden gerichte lichtarmaturen die geen lichtuitstraling veroorzaken op de omringende bomen.

Negatieve effecten op broedende vogels worden bij voorkeur voorkomen door bij de werkzaamheden rekening buiten het broedseizoen te werken, dus buiten de periode (half februari) half maart tot half juli (eind september).

Het is ook mogelijk om voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in het plangebied gaan broeden vanwege de continue verstoring.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig om het plangebied voorafgaand aan de start te laten inventariseren op broedgevallen door een broedvogeldeskundige. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Vanwege de algemene zorgplicht van de Wnb is het nodig om eventueel te kappen opgaande beplanting tenminste een week voorafgaand aan graafwerkzaamheden te kappen. Ook moet te verwijderen vegetatie circa een week voorafgaand aan graafwerkzaamheden worden verwijderd. Op die manier hebben algemene amfibieën- en grondgebonden zoogdiersoorten, waarvoor de

algemene zorgplicht geldt, voldoende tijd om zich te verplaatsen naar een locatie buiten de invloedssfeer van de aanlegwerkzaamheden.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Een AERIUS-berekening moet uitwijzen of de stikstofdepositie al dan niet boven de 0.00 mol N/ha/ja uitkomt.

Het plan leidt niet tot aantasting van beschermde houtopstanden. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Groningen vanwege in het kader van de Wnb beschermde houtopstanden is niet nodig. Het plan is tot slot niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.